

LO CAMP DE TARRAGONA

Any 1.—Núm. 19.—Dissapte 8 de Desembre de 1900.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyen càrrecs públics: volém Corts catalanes, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils, sino tot quant se refereixi á la organització interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats, y que dintre de Catalunya 's facin en útima instància 'ls pleits y causas: volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presi servei tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897.)

CATALANISME

Hi ha moltíssima gent que no més conoceix lo Catalanisme per lo que d' ell han dit tots los diaris que tenen per ídol lo centralisme, y com es de suposar, lo concepte que s' ha format dels nostres ideals es complertament erroni, perque la sanya ab que dits periòdics nos combaten los ofusca de tal manera, que á més de desfigurar la veritat, no reparan en dirigirnos los insults més grossers.

Milións de vegadas hem llegit que 'ls catalans som separatistes, y aqueixa es l'arma qu' esgrimeixen més sovint, perque creuen ab dita paraula tapar los ulls á la gent, á fi de que no ingressin dintre del catalanisme.

Tota persona que s' ha près la molestia de obrir aquell hermós llibre que conté 'ls incomparables discursos que s' van pronunciar en la memorable Assamblea de Manresa l' any 1892, haurá trobat la manera de contestar al calificatiu de separatistes que 'ns donan.

La Base 1.ª, tracta de las atribucions del Poder Central y las relacions que tindrà la regió ab dit poder. Si nosaltres volguessim esser independents, si no volguessim formar part de l' Estat Espanyol, no constaria la esmentada Base; perque may los catalanistas han parlat per parlar, sino que proclamèm ab alta veu y á la llum del dia, quinas son las nostres aspiracions y quién es la nostra manera de pensar. Per lo motiu que volém que regni la moralitat, hem desterrat la hipocresia.

En la cinquanta de diaris que á Catalunya defensan lo nostre programa, no hem llegit may que volguessim constituir un Estat independent, però, en canvi, no podem passar los ulls pels diaris porta veus del centralisme sense que al tractar del catalanisme no fassin constar en lletres de motlló que *los catalanes atenian contra la integridad de la patria*.

De lo que sempre hem protestat y á n' aqueixa si dirigim tots los nostres esforços, es contra l' unitarisme qu' avuy tenim, puig pera que pugui en un Estat imperar lo sistema unitari, es necessari que tingui certas condicions, com per exemple l' unitat de llengua, de dret, de costums, de clima, d' historia, etc. ¿Reuneix Espanya aqueixos requisits? No. La única cosa que tenim igual tots los pobles de la penilla, es la religió, y ja sabem que, per desgracia, en los temps moderns se dona molt poca importancia als llassos que espiritualment uneixen uns pobles ab altres.

Però no hi ha necessitat d' esforçarnos més en aclarir aqueix punt; prou saben ell's lo que volém.

Los pobles qu' estan separats per radicais diferencies, pera poguer viuren junts han de respectarse l' un al altre. Si un d' ell's es ambiciós y per medi dels seus actes provoca la discordia, es responsable de las consequencies que pugui pervindre. Quan á un poble injustament se tracta d' arrebassarli 'ls seus drets, se defensa fins á morir. La llegitima defensa está consignada en lo dret natural y ratificada en lo dret positiu.

DITXOSA DIDA

Héus aquí, las queixas de dos germans. «Ditxosa dida, si, ditxosa dida; tant mal com nos ha fet y aquell empenyo en que ho fos nostra.

Que no estavam bé ab la nostra mare? Que potser sos pits no bastaven á alimentarnos? Y encar qu' aixis fos, no val més una gota de llet de nostra vera mare que tota la que 'ns puga venir d' una dona estranya?

Sempre ho hem sabut que nostra mare es pobre; més sí nosaltres som bons fills y

procurèm durli cada dissapte la nostra setmanada pera que ella nos dongui de menjar, creyu que ho seria tant? May. Més val poch y ben administrat, que molt y mal repartit.

Mentre nostra mare se 'ns criá,—continuava un dels germans,—may nos faltàren; anavam ben vestits, ben menjats, eram respectats dels vehíns perque sabíen que no teníam d' enmatllevar á ningú; ni devíam al forner, ni al sabater, ni al adroguer y tot nos ho fèyam nosaltres sens cridar ni moure escàndol.

Mes desde aquell dia que 's celebrá concell de familia y 's decidí que teníam de menester una dida que 'ns amparen contra la miseria, que tot va de mal en pitjor.

Ella s' ha fet senyora y majora de casa; nostra mare, ha perdut las energias devant de la indecent vacassa y 'l dido cada dia 'ns vé ab novas exigencias y 'ns envia 'ls seus fills obligantnos á mantanirlos ab lo nostre pà.

En mala hora, mare nostra, vares subjectarte al fallo d' aquell funest concell; en mala hora deixares administrar á los fills per una dona extranya que imposa sa despòtica voluntat y 'l arruina.

¿Què seria de nosaltres si tu morissis, mare nostra? Fés un esforç; traula de casa; malehímla tots plegats, y fassi Déu que sigüem escoltats, y avergonyida y confosa se n' entorni á afartarse al seu poble.

Ella nos ha arrencat de las paretz, los retratos més estimats, los de nostres antepassats; ella llú vestits de seda pagats per nosaltres, arrecadas de brillants y pedras finas, robades de la mare; ha despatxat los criats, qu' eran de la nostra confiança, pera posarnhi uns altres que no més ne tenen lo nom y que 'n lloc de servirnos, se 'ns imposan; ella 'ns demana pera anar á la compra, molts més quartos dels que realment gasta y si li diem qu' ab menys ne té prou, nos amenassa y 'ns pegarà si avergonyosament no 'ns escapessim; ella per si, ha perdut tot lo respecte á qui deuria venerar com á una santa, perque si no fos per ella, ipobre dida!

Mare nostral crida á tots los fills, uneix-los, contalshi l' que 't passa, dígalsho tot; no 't descuidis ni 't döngui pena lo dirloshi que has sigut robada, insultada y amenassada, y quan tots t' haguém sentit, pagarem á questa dona lo que 't de mani 'n pago de lo qu' ella ne diu sos serveys y si bonament no accepta, ni diners ni rès, no faltarán mobles, quadros, pisa y portas que li volin pel cap á ella y á tota sa caterva insípida, pera que d' un cop pera sempre poguem tornar á esser amos de casa nostra.

Y continuava l' altre germá mes petit; jencara 'm recorda la Glòria, tan gran, tan hermosa y sana com estava; tan que la estimavam! te 'n recordas?

—Si que me 'n recordo, ipobre Glòria; ja no la veurém may més!

—Desde avuy, comensarèm la tasca; la dida ha d' anar á fora.

Y 'ls dos germans s' abrassen jurantse lluytar sempre en bé d' ell's y de sa estimada mare.

Avuy fa deu anys que la dida va sortir d' aquella casa; y quina diferencia d' are ab avans. Lo dido, aquell afamat d' or, ja no permet als seus fills que viscan sens treballar mal que 'ls pés, perque no 'ls dona de menjar si no li portan quartos. La dida, ja no es aquella orgullosa senyora, que lluhia ab los quartos dels demés y estalvia tant com pot perque vêu lo molt que costan de suar. Los criats, han tornat á esser sustituïts pels d' avans y tot plegat va endevant y mes bé que may.

Deu fassi que duri.

Aquella mare, està á punt de tenir una altra filla que batejarán ab lo nom de Glòria pera recordansa d' aquella altra que morí.

Tots la esperan.

No tingau por que ara se la deixin pen-

PERIÓDICH CATALANISTA

PERIÓDICH CATALANISTA

procurem durli cada dissapte la nostra setmanada pera que ella nos dongui de menjar, creyu que ho seria tant? May. Més val poch y ben administrat, que molt y mal repartit.

Mentre nostra mare se 'ns criá,—continuava un dels germans,—may nos faltàren; anavam ben vestits, ben menjats, eram respectats dels vehíns perque sabíen que no teníam d' enmatllevar á ningú; ni devíam al forner, ni al sabater, ni al adroguer y tot nos ho fèyam nosaltres sens cridar ni moure escàndol.

—Vina, vina 'filla nostra als nostres brassos—exclamarán entusiasmats—y no temis que com á l' altra, te deixèm caure en mans de gent extranya. ¡Prou dida,

RICART ROCA.

Barcelona 29 novembre 1900.

LA PREDICACIÓ EN CATALÀ

Ja que 'l diumenge passat reproduí *Lo Camp de Tarragona* la Constitució que sobre la predicació en la llengua catalana, votà 'l Concili Provincial de Tarragona de l' any 1636, permètsem que sobre tan important qüestió ne diga alguna cosa més, pera ajudar sisquera á formar una opinió, quina falta pogué notar-se temps enrera, quan un ilustre canonge de nostra Sèu proposava á superior autoritat que 's fés observar la Constitució esmentada. Allavors no eran pas pochs aquells indiferents, á qui tant se 'ls en dona que 's prediqui en nostres iglesias en català com en llengua forastera.

Cal fer constar que no es solzament lo Concili Provincial de 1636 lo que mana que á Catalunya 's prediqui en nostra llengua, y més tard un altre, també provincial, tingut á Tarragona en 1727, lo qui prega als bisbes que fassin cumplir la Constitució IV que comenza «*Ad nostrum pervenit auditum*» en que 's mana que no 's permeti que l' *Evangeli* s' expliqui en altra llengua que la materna; sinó que ademés un Concili ecumènic, desde hont l' Esperit Sant parla á l' Iglesia universal, lo celebra á Trento en sa sessió XXIV, cap. 7, referintse als bisbes y demés sacerdots encarregats del bé espiritual de las ànimes, los obliga á predicar en los días festius y demés solemnitats religiosas *eadem lingua vernacula*, ó sia, en la metixa llengua nadiua del poble, en la metixa parla de la patria.

Després de tant claras y terminants declaracions costa explicar-se l' mancament efectiu que d' ell's s' observa en las nostres iglesias, ja que un no 's deu creure que puga atribuirse á la malura del temps corrent, qu' á molts fa tapar las orelles á lo quel l' Iglesia en matèries dixiplinars disposa; com tampoc á la mania de no voler apareixer catalanista, sent axí que no 's tracta d' una qüestió purament catalanista, sinó que atany directament al millor profit que de las prèdicas ha de resultarne. Escoltis lo que deya Fra Pere Puigmarí, bisbe que fou de Solsona, en las Cartas Pastorals: *Jesucrist volgué que sos Apòstols tinguessen el dò de llenguas, perque las llenguas s' acomodessen á las ànimes, y no las ànimes á las llenguas; y ara ya al revés, y per axó s' hi fa tan poc fruyt en la república cristiana.* Y nostre venerable Pare Claret, parlant també sobre 'l fruyt de la predicació, deya que *predicant en català havia convertit y tornat á bon camí á un número extraordinari de cristians, y que predicant en llengua castellana, eran contats los que havia lograt que cambiesssen de cor.*

Ab tot cal confessar que moltes vegadas no es culpa del predicador, si condescendeix á las exigencies d' un auditori portat de la moda de voler los sermons en castellà; puig com diu lo Dr. Torres y Bages (*Tradició Catalana* pág. 59), avans de predicar en lo desert més s' estima predicar en llengua castellana. Molt repetits son per desgracia encara 'ls cassos en que 'l predicador s' ha vist obligat á accedir als prechs dels prohoms de certas confraries, que demanavan lo sermó en llengua que

no entendien, ab lo corresponent *si non*, sols perque, al llur modo de veure, feya més festa. Lo tant de culpa, donchs, es per uns y altres, y convé desfer preoccupacions, cada hú dintre de l' esfera, gran ó petita, de la seva influencia, ab la seguretat de que no serán xorchs nostres esforços.

J. LL.

NIT DE LLUNA

Cuento

—Bona nit pera pescar al llubarro!—deya un afamat pescador de canya tot contemplant la lluna y 'l cel desembarassat de tacas nuvolosas y atapait de groguencas estrellas que brillaban á més poguer per tots los àmbits del firmament.

Y no 's creyuu que la fama que tenia era sols de pescar llubarros de dugas tercas ó bé algú qu' altrellús de mitja arroba, no; l' anomenada que li donaren los pescadors de la seva categoria, fentlo distingir de tots ell's, se la guanya sol, puig sempre n' hi passavan de molt cèlebres tot pescant, tant cèlebres com aquesta que 'us vaig á contar.

**

Era una nit de lluna que 'l nostre pescador de canya anava á la pesca; una d' aquelles nits en que la lluna surt del horitzó quant la fosca està ja ben estesa y aparenta naixer del mar ab una vermellor tant forta y ab sa rodanxa tant grossa, tant grossa, que á ben seguir si un ho veigés per primera volta 's creuria de moment qu' es l' infern qu' obra sas calderas per incendiar lo mon. Y dich de moment, puig si 's contempla llarga estona, s' vèu, que com més s' acosta, mes petita s' va tornant, més blanca y més claror dona.

Caminava poch á poch vers la punta del moll lo pescador ab una llarga canya damunt la espalda, á una mà la cistella ab l' esqué, cordill, pèl de cuch y un bon trós de pà; y com la lluna li venia á son darrera 's veia dibuxada la seva sombra al devant seu, llarga, llarguissima. La canya bé n' era prou de llarga, mes lo reflector que li donava la lluna la feya tan llargota, que la gent que 'n aquell hora 's passejava, la veyan avansar ab lentitud al mitj del passeig, quant sols ell acabava de passar per devant de las casetas de las collas.

—Bona nit, Salvador! li diu un tot passant prop seu; Avuy si que fa bona lluna! A veurer, á veurer si feu bona pesqua!

—Ptsé!—diu ell tot fent lo desdénys—qui sap, qui sap! y seguí son curs fins arribar al mateix recolze de la punta, ahont hi havia una roca d' estil de silló egipci en la que hi passava las millors hores del dia y de la nit. Baixá per entremitj d' aquell roquerol com sols ell hi sabia baixar, sens trencar la closca, s' assentá, doná dos ó més cops á la pasta que li servia d' esqué, n' enganxá un poch á la punta del afilat am, lo tirà á l' ayuga y japa!.... paciencia, resignació y..... á esperar que piquin.

**

La lluna entretant havia ja avansat molt de camí. Ja 's veia petita, petita, y sa clàssima llum s' extenia llargament damunt del mar en forma piramidal ó bé com polsosa carretera. Aquella vivissima claror arribà per cubrir totalment á aquell pescador fins á l' extrèm que no podia veure lo lloc ahont s' enfonzava 'l cordill de sa canya per la bellugadissa que la lluna feya fer á l' ayuga, com mirall posat á la lluentor del sol quant fà la *rata rata*.

Lo Salvador desitjava de veritat passés aquell reflector, que si bé no l' amohinava molt, no li causava cap plaer tampoch. De prompte sentí un fort remor al mar que cregué ocasionat per algú desprendiment d' alguna qu' altre pedra que tal

volta ab los seguits onatges que li donava l'ayga, havia caygut.

Alguna cosa caygué, si, més lo pescador no's donà compte de lo qu'era.

Acte seguit, també sentí que á la canya la comensavan á estirar ab molta més forsa, y ell cregué sens dupte que 's tractava d'algún peix del grossos qu' havia enganxat, se prepará per la lluya á qu' en cassos semblants tenia de recorrer.

S'aixecà, y ab tota sa forsa de punys y fent les extremituts més grans, provava de treurer á l'aire aquell gran pès, essent en vā tots los seus esforços.

La canya s'brincava tantissim qu' hi hagué moments que semblá trencarse; més lo Salvador allí, dàli, ferm y decidit á obtindrer aquell tresor que si bé l'ignorava, l'entreveya, ab son afanyós desitj de pescar un gros llubarro que fos l'enveja de tots quants lo vejjessin l'endemà á la plassa.

La tasca s'feu pesada y l'pès poch á poc aumentá ab tanta força que no era possible major resistència ni hi haviamedi de vencer aquell fenòmeno marítim.

—Véntura, Toni-Pau, Esteve!—crijà'l Salvador ab tota la força de sos pulmons. Aquells eran altres tants pescadors de canya que hi havia al encontorn de la punta del moll.

—Qué hi ha?—respongueren quasi 'ls tres á la vegada.

—Veniu, que no puch treurer un.... peix ó un.... dimoni potser, perquè veig qu'estira molt.

Los tres l'ajudaren ab lo cuidado que 's mèrèixia, puig no volian deixar-se perdre aquella gran bestiassa segons creyan els que seria.

Després d'equilibrats exercisis pogueren treurer á l'aire aquella resistenta força que 'ls donà tant de fatich...., més jquina seria llurs sorpresa al darse compte de lo que del fons del mar eixi!.... ¡No més que la cistella del Salvador replena de lluhentissims peixos de variats colors y formes!

—Tira peixet—feu lo pescador—això si que 's fer pesquera!... ¡Ab una issada la cistella plena! deya foll d'entusiasme. Y lo que pensà ell: demà en comptes d'estarme aquí horas y horas y sufrint tots los mals temps que á voltas passo, m'hi porto una grossa cistella ab forsa esqué al fons, la tiro al ayga y quan siga plena.... jarià Badó!

Tal dit, tal fet. L'endemà hi anà ab la cistella que més gran trovà á sa casa; la tirà al mar ab dugas cordas lligadas á las ansas, y quant lo Salvador comprengué qu'era já plena per lo remoli que sobre l'ayga 's veia, tirà ab tota forsa las cordas y 'pataplum! caigué d'esquena per entre aquellas punxagudas y mal talladas pedras essent miracle que no s'aixafés lo cap.

Lo Salvador s'havia quedat camas en l'aire ab las cordas á la mà y la cistella á baix de la salabrosa ayga ahont los peixos hi celebraven aquell deliciós y tranquil sopà que 'l Salvador ab tanta pacià 'ls hi dugué.

Veus aquí, com los innocents peixos ensenyaren practicament á aquell envejós home, que, Qui tot ho vol, tot ho pert.

BERNABÉ MARTÍ Y BOFARULL.

Tarragona 29 novembre 1900.

Comentaris

Regenerantnos

Lo Brusí te á Madrid un corresponsal especial que de tant en tant nos conta cosas curiosas pera nosaltres senzills provincianos. L'altre dia explicava, potser en broma, que l'espirit d'economías també ha penetrat al Congrés y que ara 'ls diputats no tenen aquella abundor de paper que avans tenían y que 'ls bolados son més petits. Referintse á la discussió de la crisis diu qu'en un altre pays hauria durat una sessió, mientras que en el nuestro se prolonga porque su característica es perder el tiempo. ¡No més el tiempo! Encara que segons los inglesos times is money si no perdessem més que l'temps, ray.... De la labor parlamentaria diu que consisteix en retener á los ministros en las Cámaras cuando al país le conviene que estén en sus departamentos trabajando. Teoria molt bonica..... però falsa, puig quan las Cambras no funcionan, tampoch treballan los ministres. Bueno es que se sepà cuanto pasa y lo que se dice en el Parlamento y del Parlament, para que aumente el desdén que inspira un sistema cuyo desprestigi todos proclaman, pero con el cual se empenjan en seguir governando, mejor, dicho, perdiendo á la nació española. Aquest parrafet val més or que no hi ha al Transvaal, però en boca dels que directa ó indirectament apoyan als partits turnantes, té un valor inmèns. Després descriu l'escenari: En primera línia, por la galería cedida, flotan plúmases, se agitan blondas y abanicos, se ven vestidos elegantes, en su mayoría de telas claras, y los ojos de las señoras se fijan con impaciencia en la puerta deseando la aparición de Villaverde, que indicará

que va d'començar el debate. Com á nota descriptiva está molt bé, però en lloc d'estar allí las senyoras, qu'no 'ls hi sembla que seria molt més profitós pera ellas que cuideissen dels quefers de llurs casas ó be dediquessin llurs ocis á actes de beneficència. ¡Quantas famílies menesteroses no hi deu haver á Madrid necessitades dels cuidados y almoynas de las senyoras ricas! Per altra part, no 'ns estranya que hi vagin al Congrés, puig á Madrid las senyoras fan molta més política que 'ls homes.

* * *

Entra Villaverde, s'obra la sessió y després de varis preguntars de diputats novells que no fan més que demanar carreteras, se concedeix la paraula á Romero Robledo. Gran espectació omplintse la sala sense quedar un escaño vuyt ni per remey. Comensa l'd'Antequera y no deixa rès per vert; tot ho discuteix, tot ho ataca, y ab la seva paraula lleugera, hábil y intencionada diu tot lo que 's proposa dir, sense que 'l president ni ningú s'atreveixi á deturarlo ni á reptarli 'ls majors atreviments. Romero es un expert guerriller del Parlament, però rès més. ¿Quin resultat pràctic ne tréu lo pais de totes aquelles discussions personals? Cap; Silvela y Romero's destrossaran; dirà lo primer al segon que recull la espuma del carrer; lo segon dirà al primer qu' es una nulitat política y que 'l vol treurer de la monarquia; el mas eres tu s' ho tiran á la cara avuy sí y demà també perquè tots tenen la taulada de vidre.... ¡Quin fàstic fan totes aquelles coses! No demanèu rès enllat, rès pràctic, rès que tendeixi al benestar y á la riquesa del pais, perquè tot això pera nostres polítichs es peccata minuta; lo interessant pera ells es la política alimenticia, lo goig del poder, disposar de la Gaceta pera gaudir del presupost.

Romero fòra del Parlament no fà por, però dintre, tots tremolen devant d'ell. Lo mateix Silvela ha tingut d'arriar velas y donar satisfaccions á Romero. Fins los ministres han anat á trobarlo pera dirli que sigui bon minyó y que de cap manera volen allunyarlo de la monarquia.... ¡com si Romero 'n tingüés gavres ganas!

Tot plegat comedia pura. Romero s'amansirà, puig los oferiments están indicats en aquests cassos; tindrà boda molt aviat; los presupostos se discutirán ó no, s'discutirán; pujarà Sagasta.... y aquí no habrá pasado nada.

Mes Partidas

Es verament casual. Ja 'ns crèyam qu' hauríam de publicar aquest número sense poguerlosi donar cap notícia respecte á las partidas de que parlarem l'altre setmana, quan ahir, passejant per la Rambla á alta hora de la nit, se 'ns posan al devant aquells dos mateixos manos de l'altre dia. Dissimiladament procrearem acostarnoshi, y aquí v'lo que 'ns fou possible arreplegar de llur conversa.

—Desenganyat Pòlit aquests de Lo CAMP son molt tossuts y no pararan fins que aquí no 'n hi hagi cap de partida....

—Mèntrès no se'n enteri aquell senyor, tant me fá que diguin lo que vulguin.

—Y donchs, ¿que no va llegir la banderilla del diumenge?....

—No; ja hi ha algú que se'n cuya de que certas coses no arribin al primer pis d'aquella casa tan alta.... Y si ademés de questa quietut hi ha, enguent.... figurat.... las rodas van tan llatinas que ni 's senten.

—De totes maneras, jo de vosaltres plegaria 'l ram, perquè aquí 'l millor dia 's pàrà la maquinaria....

—Bé, y que faríam després?....

—Donchs home, molt senzill: aneu á Reus, á Valls, á Tortosa ó á qualsevol puesto, y allí jo us asseguro qu'estareu més tranquil.

—Vaja; veig que no sabs ni de la missa la meytat.

—Per què?....

—Perquè tant á Reus, com á Valls, com á Tortosa, està tot infestat com aquí mateix.

—Si que 'm fas quedar parat.... gallí també hi ha partidas?

—També noy, y fortas, ben fortas.

—Donchs digas que 'ls mònichs dehuen corre á bundó?....

—Mira, á un sol, tressents matxos....

—Y aquell senyor?....

—Dorm. Crech que pèrt moltes nits escriben cartas y després no li queda temps pera enterarse lo que diuen los diaris.

—Vamos: que 'l escriure li ha fet perdre lo llegir....

—Justa!

No poguerem sentir rès més y 'ns quedarem pensant: partidas á Tarragona, á Reus, á Valls, á Tortosa.... ¡casí que 'n hi hauria prou pera partir per la meytat á un Gobernador!....

Lo del Priorat

Se troba á Madrid una comissió de propietaris del Priorat á la que acompañan alguns diputats provincials, pera gestionar prop del Govern la condonació dels tributs que encara pagan las vinyas filoxeradas. No 's pensin nostres lectors que lo que demandan los propietaris del Priorat sigui un favor, sinó senzillament lo cumpliment d'una llei, que no pot esser més lògica ni més justa. ¡No s'paga la contribució pels productes de la terra! Donchs, si aquesta no produxeix, no deu pagar rès. La llei això ho disposa taxativament pera 'ls terres invadits per la filoxera; però l'administració espanyola, de dir que si ja ho diu, però 'ls expedients no s'expedien y segueixen com si tal cosa. Pera ells la qüestió es cobrar,

y 'ls pobres que no poden menjar y que han d'emigrar del Priorat, perquè las terras están perdudes, per tot consol se 'ls hi presenta lo rebut de la contribució dihentloshi: paga, y reclama.

Es de lo més vergonyós que s'ha vist la indiferència dels governs devant de las desgracias y la miseria dels pagesos. En qualsevol altre pais no tan sols se 'ls hi hauria condonat la contribució, sinó que 'ls haurian ajudat á replantar las vinyas, perquè la riquesa del pais no es la riquesa de la nació; però aquí ho entenen d'un altre manera: vinga augmentar los presupostos no pera afavorir als que traballan sinò beneficiar als que cobran.

Ara sols falta que la comissió qu'és a Madrid sigui atesa. Tal vegada los hi dirán qu'ara estan molt enfeynats en això del debat polítich y que no poden perdre 'l temps en coses tan pequeñas.

Nostres representants

Ja fa días s'han obert las Corts á la capital de l'Estat y durant aqueix temps s'han pronunciad discursos inflats, per los capítulos de la política sobre qüestions que gayre bé no tenen cap interès pel pais. S'han discutit fets personals (y altres que no volen tractar per no entrar en terreno vedat) entre lo quefets dels regenerats Sr. Romero Robledo y 'ls ministres. S'ha parlàt (ó podia parlar-se) més ó menys directament de l'estat anormal qu'atravessa Catalunya, ja siga degut á la crisis industrial y comercial que patim, ja degut á las midas rigorosas á que 'l govern nos té sotmesos, y 'nostres representants á las Corts no han dit fins ara esta boca es mía com diuen vulgarment en castellà. Los uns s'han contentat fent chor entre mitj de la claque de la majoria y 'ls altres picant de pèus en los bancs de la minoria. Aquesta ha sigut per lo que sembla, la missió de nostres representants a las Corts y 'l han complert al pèu de la lletra.

Mentrestant, aquí á Catalunya tota propaganda per noble y lícita que siga, se vèu prohibida per los rigors qu'adoptan una gent que quan li convé passa per sobre totes las constitucions y lleys. La situació de la indústria ha obligat á molts milers d'obrers á sejeixar pels carrers ab las mans á la butxaca apretant's el ventre per ferse passar millor la gana y tota protesta que 's fassí respecte aqueix estat de cosas es ofegada desseguit per midas que no aconsella pas l'experiència del que sab governar ab acert. La província de Barcelona, la que es sens dubte la més rica y trevalladora d'Espanya, ja 'n an té sorpresas las garanties constitucionals, sense que sos representants á las Corts (excepció feta del Sr. Soler y March y algun altre diputat català) hagin fet sentir llur vèu contra uns rigors que acaban per portar per a un poble de mena pacifich al desgavell més gran.

Que nostres diputats aplauideixin ben fort quan los hi fassí la senyal lo quefet del remat y que rigin també forsa si las pallassades de 'n Romero valen la pena, però que entenguin també que las simpatias del poble no las tindrán may y que llur pàtria los considerarà sempre com a fills descastats.

Crónica teatral

Ateneu

Una de las obras que més arrodonides los han resultat als simpàtichs aficionats d'aquesta societat, en quant á sa interpretació, es sens dupte la bonica comèdia castellana «Los domínos blancos» posada en escena 'l diumenge passat. Tots los que hi prengueren part s'hi lluhiren de debò, mereixent moltes floansas la tasca del Director l'intelligent actor D. Vicent Miquel qui té guanyadas las simpatias del públic.

Sentím molt no poguer dir lo mateix de la interpretació de l'aixiréit saynet de 'n Joseph Vázquez «Un tren de passatgers», ja que, segons lo nostre humil parecer no va arribar ni 'l tren de cárrega. La falta d'estudis y d'ensaios s'hi feya notar de tal manera que 'l públic per compte de divertirse va aburrir per complet.

Més podríam dir, però no ho fèm esperant que d'aquí endavant totes, absolutament totes las obras seran posades ab lo degut cuidado.

Centre Catalá

«Lo timbal del Bruch» drama en quatre actes y vers d'en Pitarra, fou lo posat en escena la nit del prop passat diumenge en aquest favorests «Centre» y poch havérem de dir en lo referent á la execució, puig seria molt llarga una ressenya si particularissem á tots los qu'hi treballaren, molt més tractantse d'una obra com aquesta ahont tots hi tenien una significació prou important dintre de la difícil tasca qu'imposa aquest drama del teatre vell.

No per això deixarém d'allistar per ordre meritòri los que resistiren l'empenta d'un drama tant ampulós com xerrare y que fou tal com segueix: la Sra. Garriga y 'ls Srs. Rosselló, Vilella, Cardona, Andreu, Montagut, Serrà, Jordà, Moya, Forés y Aleu.

Fa pochs dies que sigueix llegit als estudiosos aficionats d'aquesta casa un joguet en un acte y en prosa original d'un coneugut jove escriptor fill de Tarragona y qui estréno's prepara per las vinentes festas de Nadal, puig 'l obra's refereix á aquesta època de l'any.

Las Quatre Barras

La gatada en un acte «Lo castell del escorsó» se posa en escena 'l diumenge prop passat, logrant aplausos ben merescuts los Srs. Tossell, Vallbona, Vidal y 'ls noys Sans y Sangenis, que s'rén passar un divertit rato á la concurrencia.

Seguí 'l juguet en un acte «A la prevenció» posat en escena pels Srs. Ribal, Quintana y Lerín (L) que 'n s'rén una tasca acabadíssima, lo que premià 'l públic ab sos aplausos.

Segueix en estudi l'interessant obra «L'última pena» per qui motiu diumenge vinent no hi haurà funció.

Nota Bibliogràfica

L'ilustrat professor d'aquesta ciutat D. Pau Delclós y Dols, acaba de publicar baix lo títol «La Geografia per el dibujo», una interessant colecció de mapas dispostos pera esser copiats pels deixebles de las escolas y colegis de primera enseñanza.

L'obra del Sr. Delclós prou que 's vèu tot desseguida qu'és fruyt d'una llarga experiència que li haurà demostrat segurament lo poch profit que s'en tréu de la ensenyansa teòrica en las escolas de primeras lletres, tal com s'istila en aquest desgreciat pais.

Es per això que la publicació que 's occupa del nostre modo de veure una importància excepcional, ja que vé a esser un pàs més en contra de la rutina imperant, un'efors ben lloable envers lo millorament de la instrucció d'aqueixa generació que ha d'esser demà la que vinga á substituir á las classes directoras d'avuy, faltades per complert de fonament científich y plenes d'apriorismes y preocupacions que tants mals ocasionan en tots los ordres y en totes las esferes.

Lo Sr. Delclós qui talent es de tothom reconegut y quina vocació per la ensenyansa 'l porta á dedicarhi las mellors horas de la seva vida de exemplar professor, ha prestat un gran servei a la instrucció ab la publicació d'aquesta obra. Desd'ara 'l noy no haurà de cansar la memoria recordant inútilment noms y més noms que cap utilitat ni coneixement nou li reportan; desd'afa 'ls noys que adoptin l'inginyós y á la vegada senzill sistema del seyñor Delclós, ab ben poch esforç obtindrà una noció perfecta de lo que estudian, y enemics d'aprender lo que altres mètodes no 'ls hi ensenyen, s'interessarán de tal manera en l'estudi de la

menada y las corridas de toros se l' havian emportat pels viaranys del mal gust.

Al seny dels nostres artistes es degut que l' cartell anunciador vagi avuy per bon camí á dins de Catalunya, y s' empreny també en portarli los de les altres regions.

Un verdader mestre del cartell, no s' es vist encara ni aquí ni al estranger; y aquí precisaient, entre ls artistas de casa, no s' observan en ningú las condicions necessaries per tindrehi una esperança y lo que encara es pitjor, ni l' propòsit d' adquirirles aquestas condicions.

Los qu' han donat la nota que més s' apropia á la justesa en aquest art, han sigut en Santiago Rusiñol y l' Adrià Gual anunciant los seus llibres y comedies; lo cartell de l' «Alegria que passa» de n' Rusiñol es potser lo qu' ha arribat més amunt. En Gual, anunciant coses d' altres, ja no ha estat tan encertat, y potser á n' Rusiñol li passaria lo mateix.

L' anuncí de la ópera de n' Morera «La Fadax» fet per en Miquel Utrillo causá molt bona impresió, mes d' allors ençà, rès més ha fet l' Utrillo que puga comparàrseli.

En Riquer, ab sos hermosos cartells, tant sols demostra una cosa: que en qüestions d' art decoratiu es un gran mestre. Però es aquesta una condició precisa en un bon cartellista? Crech que no; quan la condició principal, la ineludiblemente precisa, no està á l' alsada de las demés condicions artísticas del mestre, resulta l' obra enfarfegada de *bones condicions*. Gayre bé tots los cartells de n' Riquer, justament los més celebrats, pateixen d' aquest mal; semblan fragments d' una obra decorativa de gran empreno.

Altres artistes hi han qu' han produhit en aquest ram obras de verdadera importància, però, fortament desequilibradas, no han correspondit al objecte á que se les destinava.

En los famosos cartells de n' Ramón Casas s' hi observa més que en cap altre aquest desequilibri. Anuncis, ho son verdaderament, perquè anuncian á un artista; anuncian al mon enter lo pas per la terra d' aquelles figures quin nom no l' esborra 'l temps pera que l' lleigeixin les centurias.

En quant á la cosa que s' proposan anunciar, «L' anís del mono»...., l' «Champany Codorniu».... no 'ls ne reportan pas gayres de beneficis.

A n' aquells cartells, totes las lletres hi son sobrebas. Totas, fins las de la firma, qu' allò no fa més que n' Casas.

QUIQUET.

Sants de la setmana

Diumenge, dia 9.—Ss. Ciprià ab., Basià mr., y Leocadia vg. y mr.—Dilluns, 10.—La Mare de Déu del Llor, y ss. Eularia de Mérida mr., y Sindèf., y Deudà bs.—Dimarts, 11.—Ss. Damàs p. Sabí b., Daniel Estilita, y Poncià mr.—Dimecres, 12.—Ss. Sinesi, Constantí, Crescencí, Justí, Donat, Mercuria y Dionisia mrs.—Dijous, 13.—Santa Lluïcia vr. y mr.—Divendres, 14.—Ss. Nicasí y Espíridio bs. y Arseni, Deudòr nin y Eutropia mrs.—Dissabte, 15.—Ss. Valeria b., Irenen, Fortunat, Genaro y Luci mrs., y Cristina cativa.

Quaranta horas comensan á l' Iglesia de Religiosas beatas de St. Domingo.

Secció comercial

Los negocis no volen pender aquella animació que seria de desitjar, perque 'ls mercats extranjers no han correspost aquest any á lo que d' ells s' esperava. Com l' actual mes y lo de Janer son sempre de calma, no cal esperar major animació fins qu' hagin passat. En vins lo mateix y 'ls alcoholos han tingut una petita millora. La pesca salada molt sollicitada.

Cambis si fa no fa, los mateixos de la setmana passada, 34 por 100.

Alcohols.—Los preus continuan una mica mes sostinguts, com segueix:

Rect. vi	39 ⁴⁰	dr. 91 á 93 los 500 litros sense casco.
Dest.	39 ⁸⁹ 11 ²⁰	80 á 82 los " "
"	38 ⁰	74 á 75 los 68 cortés
"	brisa "	64 los "
vi	24 11 ²⁰	12 12 carga
"	brisa "	44 á 44 11 ⁴ "
Holand. vi	42	"
"	brisa "	8 á 9 "

Vins.—Poca animació, y sols se compra pera necessitats de moment.

Priorats	27 á 29 ptas. carga.
Baix Priorat	20 á 22 "
Camp	16 á 18 "
Blanxs	5 á 6 rals grau.
Rosats	5 á 5 1/2 "
Mistela negra nova	35 á 50 ptas. carga.
"	vella 43 á 45 "
"	blanca nova 33 á 40 "
"	vella 40 á 42 "

Blat.—Segueix essent molt sollicitat lo del pays, quals existencias son reduïdes. Preus

Pays.—Ptas. 15 cuartera.

Rus.—> 17 1/2 á 18 los 55 kilos.

Ordi.—Ventas bastant escalmadas, pagantse'l del pays de 9 1/2 á 10 ptas. cuartera. Del extranger no n' hi ha.

Blat de moro.—Ventas regulars de 11 1/2 á 12 ptas. cuartera.

Fabons.—De 12 1/2 á 13 ptas. cuartera.

Vessas.—De 15 1/2 á 16 "

Escravola.—De 17 á 18 "

Avellanias.—La gran animació que hi hagué en aquest article, s' ha parat un xich. Los preus varian de 26 á 28 ptas. cuartera segons classe.

Admetlla.—Molta calma en la Mollar que s' ven de 32 á 34 ptas. cuartera.

Sardinas.—Tot lo que ha arribat aquesta setmana ha passat al consum. Los preus han sigut de 24 á 21 pessetas, segons procedencia, marca y classe de peix.

Com la pesca no es aquest any molt abundosa, es probable segueixen aquests preus durant bastant temps.

Congre.—Han atribut algunas partides de Mu-

ros y Puebla, que s' detallan de 26 á 25 duros los 40 kilos.

Bacallà.—Noruega 1.⁴, 45 446.—Moreno, 37 á 42.

Francés. 39 á 40 y vell 36, tot pes 40 kilos.

Bulls de tonyina.—Se venen á ptas. 45 los 40 kilos.

Tonyina.—Encara que s' fan pocas operacions en aquest article, cotisem:

Vinguda.—Tronch, 105 duros.—Sorra, 120.—Espineta, 45 á 46.—Sengatxo, 45.—Retalls, 65.—Retorn. Descarragament, 100 duros.—Tronch, 80.—Retalls, 48 50.—Sorra, 60.—Espineta, 35 38.—Quas, 50.—Sengatxo, 42.

NOVAS

Segons llegim en los diaris de la localitat, ha visitat l' històrich monument de Poblet pera ferse cárrec de son actual estat, una comissió inspectora formada pel Sr. Alcalde D. Francisco Ixart, lo Sr. Vis president de la Comissió de monuments D. Joseph S. Fábregas, l' arquitecte provincial D. Ramón Salas, lo Director del Museu D. Angel del Arco y D. Joseph de Canals.

Esperem que 'ls resultats d' aquesta visita serán profitosos y no s' farán esperar.

La Associació Democrática Catalanista de Barcelona «Catalunya y Avant» en atent ofici 'ns comunica que ha traslladat son domicili al carrer de Cassador, núm. 4, pis primer, quin espayós local ofereix galantment á tots los companys de causa.

Aquesta nit se celebrarà al «Centre Català» un ball extraordinari ab orquesta que promet estar lluhidíssim, puig tothom sab la bona mà que teuen los simpàtichs joves de la esmentada Societat per organizar festas.

Lo diumenge prop passat morí en aquesta ciutat D. Antoni Sanromà y Lleó, oncle de nostre estimat amich l' advocat del Vendrell D. Macià Sanromà. A aquest al igual que á la demés familia enviem lo nostre més sentit pésam, desitjantlos resignació cristiana per sobreportar tal pèrdua.

Las festas que en llohança de Sant Andreu, apóstol, se celebraren en la vehina vila de la Selva del Camp resultaren al mateix temps que molt concurregudas, en extrém bonicas, cumplintse al peu de la lletra tots los números del programa y quedant molt complascuts tant los forasters qu' hi assistiren com los veïns de dita població.

Nostra enhorabona als iniciadors y á la comissió de ditas festas.

Per lo Rectorat ha sigut nombrada mestra interina de Morell la senyoreta Matilde Saperas, mestra superior, filla del nostre estimat amich lo professor de Dosaiguas D. Francisco de P. Saperas.

Los felicitèm de cor y 'ls hi donèm la enhorabona.

No anavam gens errats al creure en nostre derrer número que aviat tindrà ressò en aquesta ciutat la iniciativa de l' Ateneu Barcelonés referent á la reconstrucció de l' històrich monastir de Poblet.

L' «Ateneu Tàrraconense», qu' es sens dubte la societat que aquí mes se distingeixen en tot lo que signifiqui avens y cultura, fa pochs días acordá per medi de sa Junta Directiva adherir-se al pensament de la societat barcelonina obrint una suscripció entre 'ls seus socis y nombrar una comissió composta dels senyors Ruiz y Porta, Delclós, Carbó, Coca y Lloret que, á la vegada que dirigirse á las corporacions y entitats de la província, cudi d' estudiar la manera de procurar la major recaudació de fondos.

Molt esperem nosaltres del patriotisme y bons desitjos que animan á la Junta Directiva de la esmentada societat en tan lloable empresa.

En la reunió celebrada pel Colegi d' Advocats d' aquesta ciutat, lo dimars prop-passat, s' acordà per unanimitat y sense la més petita discussió adherir-se á la proposició del Colegi de Barcelona respecte al us de la llengua catalana en los tribunals de justicia.

Consola l' ànima veure que en totas las entitats importants d' aquesta Terra cada dia es més gran lo desvetllament y l' entusiasme per las ideas que directa ó indirectament tendeixen á la dignificació de nostra aymada Catalunya.

Felicitèm al Colegi d' Advocats per son patriòtic acort, encara qu' aquest no sigui tan radical com nosaltres desitjariam.

En un dels solts de nostre número passat dèyan que tota la setmana s' havían fet mol-tissims comentaris respecte á las economies acordades per la Junta de l' Hospital d' aquesta ciutat y que, en honor de la veritat, no havien satisfet poch ni molt á la opinió pública. Y avuy fentnos ressò de la mateixa opinió temim d' esposar que s' haurian vist ab més bons ulls aquestes economies, si s' hagués castigat més lo personal administratiu que l' facultatiu, atés á que aquest últim es un element actiu y imprescindible y disfruta ja un sou ben mesquí per cert.

Així ho ha donat á entendrer la Junta comunicant al personal facultatiu supernumerari que ha arribat la ocasió de utilitzar los oferiments ó serveys gratuïts, establint un torn mensual. Y al fer això perquè no ha fet lo mateix ab lo cárrec de secretari ja que ha

sigut sempre costum que l' desempenyés gratuitament un notari públic de la ciutat ó perque per humanitat ó per caritat no l' desempenya un dels vocals de la mateixa Junta ó l' administrador? Restableixis la organiació d' altres dies ab los sous dels antics contralors y no tindrà potser de tancar las portas aquella benèfica y santa casa.

Tot lo que diem no es per molestar lo més mínim á las dignas persones que composan la Junta de l' Hospital y lo que 'ns mou á parlar d' aquest assumptu es lo desitj de que no quedin abandonats en llurs malalties los pobres de Tarragona, que prou desgracia tenen de vèures obligats a passar á l' Hospital.

Nosaltres hauríam comensat pera exposar al públic la veritable situació de l' Hospital, detallant los ingressos ab que compta y 'ls gastos de la casa, especificant los sous, etz. etz., pera que tothom se fes ben cárrec de la necessitat urgent de posar remey á una situació insostenible; y si en vista d' això l' Ajuntament, Diputació, Cabildo y públic de Tarragona no respondiá á la crida, allavoras hauria sigut la ocasió de fer las economies necessàries pera nivellar lo presupost de la casa.

Això que no s' ha fet, entenem qu' encara podria ferse ab probabilitat d' èxit, puig no podem creure que las mentidas entitats, abandonin als pobres de Tarragona.

Aquesta nit se celebrarà á Reus la festa inaugural de la «Lliga Catalanista» de la vehina ciutat.

En dit acte hi estarán degudament representades la «Associació Catalanista de Tarragona y sa Comarca» y la Redacció de Lo CAMP DE TARRAGONA.

Promet estar molt concorregut y animat lo ball extraordinari que tindrà lloc aquesta nit en lo distintiu Centre Recreatiu Catalània «Las Quatre Barras».

Havèm rebut per primera vegada la magnífica publicació catalana *La Ilustració Llevantina*, notable Revista artística-literaria de Catalunya, València, Balears y Rosselló qual interessantissim sumari es com segueix:

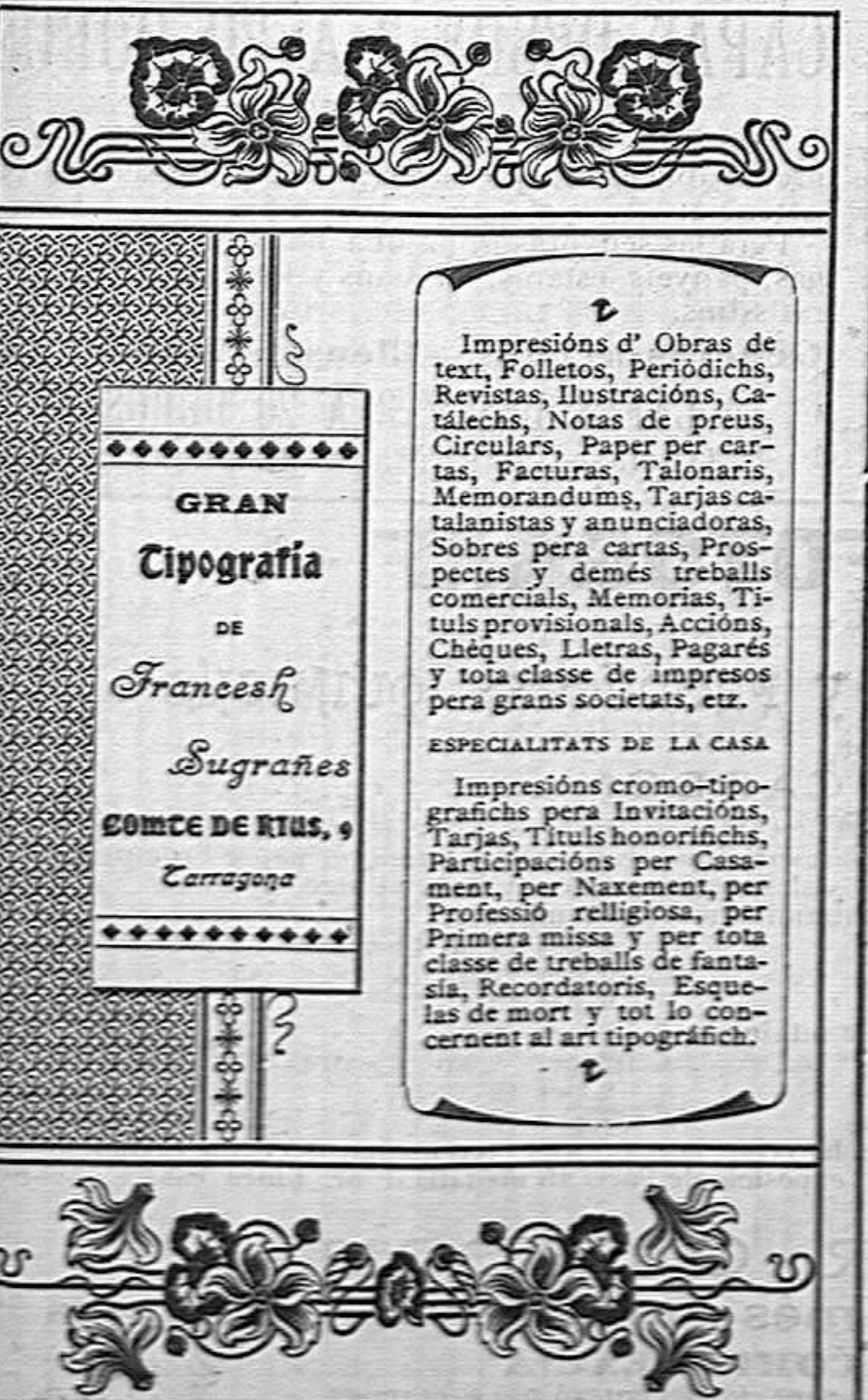
Grabats: Facsimil de la portada del Missatge enviat á M. Krüger per la «Unió Catalanista», travall caligràfic de F. Flos y Calcat.—Fragment del port de Palamós, dibuix de J. Llaverías.—Vista de Gironella y montanyas de Berga, fotografias.—Matxos d' Olot, dibuixos del natural d' en Joseph Llimona.—Retrats de M. Krüger.—Lo general Dewet y 'l seu estat major.—Retrats de M. Chamberlain, M. Cecil Rhodes y M. Leyds.—M. Krüger á la Cannavière de Marsella, saludant al poble.—Decorativa.—Lo descarrilament del sud-expres, fotografia.—Arts industrials: Cartell moral.—Quènto ilustrat per Auribar.—Caricaturas.

Text: Crònica de Catalunya, per Ferran Agulló.—Recorts d' una excursió, per J. O. Borrás.—Siluetas rosselloneses, per J. Del pont.—Davant la venus de Milo (sonet), per M. S. Oliver.—Lo President del Transvaal.—Per lluir...! per Dolors Moncerda de Macià (ilustracions de Sans Castafio).—Rimas catalanes, per Salvador Genís.—Nostres grabats.—Sport, per J. Elias Juncosa.—Quèntos de per tot arreu, per R. M.—Revista de Teatres, per L. F.—Bibliografia. Publicacions rebudes.—Curiositats y passatemps.

Novetats: Crònica parisena, per Juliette.—Nostres figurins.

La Gloria, galetes y bescuets.

¿Qui es que per edat que tingui no voldrà conservar lo primitiu color dels seus cabells? Pera conseguirho lo perruquer CASALS poseix un procediment indi, purament vegetal, que no taca en lo més mínim lo cutis, reproduceix lo cabell y priva sa cayguda.

ESPECTACLES

TEATRE PRINCIPAL Tarde.—La pessa en y la comèdia en quatre actes *Los corridos*. Nit.—La pessa en un acte *La capa de Josef* y la comèdia en tres actes *El Sr. Corregidor*.

TEATRE ATENEU Funcions per avuy.—Tarde.—Pública.—La comèdia en tres actes *Los dominós blancos* y lo sainet en un acte *A ca 'l Notari*.

Nit.—De Societat.—La comèdia en quatre actes *El Regimiento de Lupiòn*.

Funcions per demà.—Tarde.—Pública.—La comèdia en dos actes *Los Hugonotes* y lo sainet en un acte *Un tren de pasatgers*.

Nit.—De Societat.—Lo drama en tres actes *La Resclosa* y la sarsuela *Niña Pancha*.

CENTRE CATALÀ Func

